

בס"ד
טיפים ללומדי הדף-היומי
השבוע מכ"ד אלול תשס"ט עד שבת ראש השנה תש"ע
על פי הספר: "שיעורים בהגדות חז"ל"
של הרב חנוך גבהרד
מסכת בבא-בתרא מדף כ"ג עד דף כ"ט
קובץ מספר 014

הכח העוצר את הרוחות הללו, מוגדר כ"בן-נץ" (גיטין לא/ב).

מטרת הסערה והסופה, אינו כמו של הרוח הרגילה, המביאה עננים, מאזנת את הבדלי הקור והחום, הסערה והסופה מטאטאים את הרשעים מהעולם (משלי י/כה). בפועל נראה כי תפקידן הוא לערבב את אויר העולם, בכך מסתלקת כמות הגונה של אובך, אבק ושאר חומרים מיותרים.

זוהי הסמליות של סילוק הרשעים. זה תפקיד הנראה לעינים, וברמה הגבוהה יותר, תפקיד הרוחות הללו הוא לסלק דברים הרבה יותר מזיקים והרבה יותר משמעותיים, כי את עזותה מקבלת ישירות מאחד הרקיעים העליונים, ולא מאיזשהו חוק טבע קלוש של הבדלי לחץ.

פעילות של רוח דרומית מכניסה את העולם למתח ולסכנה, הן בגלל חום השמש שיתגבר יותר ויותר, עד שלא ניתן יהיה לחיות על פני כדור הארץ, והן בגלל הקור בקטבים שגם הוא יתגבר עוד ועוד, הן בגלל משבי רוח חזקים, והן בגלל המערבולות שנוצרות בעקבותם. זהו הניגוד לרוח הצפונית המביאה אויר צונן מהקטבים, ומזרימה לשם אויר חם וממזגת את העולם (על כוחה של רוח זו ותכונותיה, ראה ספרנו שבי"ח על ברכות ג/ב: "רוח צפונית נשבה בכינור דוד המלך").

מסכת בבא בתרא דף כה/א
בן-נץ

בהתבוננות בחוקי הטבע היבשים, אי-אפשר לתת הסבר לבלימת הרוח הדרומית, כמו-כן גם התפרצותה הבלתי מוסברת, מנפצת תחזיות מטאורולוגיות, או מעקבים, הסתברויות וסטטיסטיקה, האנרגיה הפראית שלה אינה כמופה למערכת הרוחות, והתפרצותה אינה פועלת בגלל סיבות פיזיות וחוקי טבע, אלא נקבעת אך ורק על ידי ההשגחה העליונה, והמלומדים יודעים רק לעקוב אחריה, ופעמים רבות הם עושים זאת בדאגה מרובה. היא נעצרת במפתיע, או משנה כיוון או מהירות, כאילו שעוף שמימי ענק חוסם אותה או משיק כנפים בעוז, מאיץ בה ומשנה את מסלולה (את הרמזים לרוחות אלו ראה בבן יהוידע).

מסכת בבא בתרא דף כה/א
'בן-נץ' ממונה על סופות דרומיות.

המלומדים המתחקים אחריהן, נותנים להן שמות וקובעים בהן דרגות. זאת אמר אליהוא לאיוב: הלא אינך מבין אפילו בדברים קלים אלה, שהתוצאה שלהם נראית לעין-כל, אם כן, כיצד תרצה להבין את החשבונות העמוקים של ההשגחה העליונה?

"סופה וסערה" הן תנועה ומשוב, שמטרתן אינה כמו של הרוח המביאה עננים, מאזנת את הבדלי הקור והחום

מסכת בבא בתרא דף כה/א
בן-נץ עוצר את הסערות

ארובות יש להעמיד רק במזרח העיר, כדי שהרוח המערבית הקבועה תשא את העשן, הצחנה והפיח הלאה מן העיר, בשום פנים לא בצד מערב, כי משם באה תמיד רוח אל העיר.

לתנודת האויר אין כיוון אחיד ונוקשה, אלא יחד עם הרוח המערבית הקבועה, מתפרצים משבי הרוח משתנים, כשהרוח הצפונית מובילה את השינויים. מיזוג זה מערב צינת הקטבים בלהט המדברות, מאזן את הטמפרטורה העולמית, מעלה אדים מהים, מסיע עננים בשמים, ומאפשר להם לרוקן את מימיהם במקומות ובעתים שהקב"ה קבע בחוקי היסוד של הבריאה, ומייבש את עודפי המים המצטברים אחר גשמי ברכה. רוחות אלה דוחפות אויר חם לשכבות ברומטריות ואויר קר למשקעים נמוכים, ומהבדלי לחץ אלה נוצרים משקעי הגשם.

אילו ידממו הרוחות, יהיו הקטבים עוד יותר קרים, ובאזור קו המשווה יתפתח חום איימים, שלבסוף יתנפץ בסערה פורצת, בגלל הבדלי לחץ אויר גוברים והולכים. מפקד ראשי לאיזון זה הוא "רוח צפונית" הנושבת עם כל הרוחות.

ללא איזון זה, אין העולם מתקיים אפילו שעה אחת, וחי-מהר היו מתרחשות קטסטרופות בצורות רבות ומגוונות של נזקי טבע אדירי-מימדים.

רוח דרומית היא עוד יותר עצמתית ומסוכנת. היא דוחקת את הרוח הצפונית לכיוון ההפוך ומבטלת את השפעתה, כששאר כל הרוחות דוממות, ואינן מזרימות אויר צונן מהקטבים, אכן לוחט האויר, והחום כבד מנשא, עד שיונה הנביא התעלף כאשר רוח דרומית חרישית הכתה בו (יונה ח/ט).

מסכת בבא בתרא דף כה/א
בן הנץ הדרומי

בבלימה חשאית, כמעופו החרישי של בן-הנץ, נעצרת רוח הדרום ועצמתה נבלמת בשקט פתאומי. זה פלא; להפעיל אנרגיה כה עצמתית באופן כל כך דומם וחשאי.

על רוח דרומית נאמר: "מן החדר תבוא סופה" (איוב לז/ט). כאשר הסופה כלואה בחדר סגור, היא יוצרת לחץ על כל הצדדים, וכשפתחים בפניה פתח בכיוון אחד, היא מתפרצת דרכו בכל העוצמה הלוחצת על כל הדפנות.

תחלה היה חדר-לחץ זה בשמים, ודוד המלך התפלל להוריד אותו אל העולם הזה, ומאז מקומו נמצא בצד הדרומי של כדור הארץ (חגיגה יב/ב).

זהו הצד הבלתי ראוי למגורי אנוש, בגלל הרוחות הנוראות המשתוללות שם, המגיעות לשש מאות קמ"ש ויותר, ונעצרות רק כמה מאות קילומטר בתוך הים.

בעולם, הסערה והסופה מטאטאים את הרשעים מהעולם, כנאמר: "כעבור סופה ואין רשעי" (משלי י/כה).

בפועל נראה כי תפקידן הוא לערבב היטב את אויר העולם, בכך מסתלקת כמות הגונה של אבק ושאר חמרים מיותרים ומזיקים.

כל זה בתפקיד הנראה לעיניים, אך ברמה הרוחנית, תפקיד הרוחות הללו הוא לסלק דברים הרבה יותר מזיקים והרבה יותר משמעותיים, כי את עזותן מקבלות הרוחות לא מאיזו משאבה פיזית, אלא ישירות מאחד הרקיעים העליונים אשר בשמים (חגיגה יב/ב).

מסכת בבא בתרא דף כה/א

"וצבא השמים לך משתחווים"

תוס': ואם תאמר: בלילה נמי במזרח משתחווים! וי"ל דאין לנו ללמוד אלא ממה שאנו רואים!

זוהי התמונה כפי שהיא מתגלית על פני האדמה, ולא על-פי הצורה האמתית, שהיתה ידועה לחכמים מתוך לימוד התורה הקדושה.

ההתייחסות היא כפי שחוקי הטבע מתגלים לעיני המסתכל, ונקלטים בתחושות, כיוון שכך רצה הקב"ה להראות את עולמו לבני האדם.

לצורה זו יש משמעות לגבי האדם, דווקא בכך נוכל לקלוט את מה שיש לשמים להביע, ככתוב: "השמים מספרים כבוד א-ל, ומעשה ידיו מגיד הרקיע" (תהילים יט/ב).

באופן שהם נחשפים לעין האדם, כך הם מספרים את כבוד ה', ולא באופן שהם פועלים באמת.

כמו-כן נאמר: "כי אראה שמיד, מעשה אצבעותיך, ירח וכוכבים אשר כוננת" (תהילים ח/ד).

את כדור הארץ אנו צריכים להכיר, כפי שרואים אותו מהקרקע ולא כפי שהוא נראה מהשמים ומצולם מהחללית.

כשהתורה מדברת על הים, על העננים, על ההרים, או על השמים, הכוונה כפי שהם נתפסים בעיני הנמצא על פני האדמה.

כמו טייס המדבר עם מגדל הפיקוח, ורוצה לדווח על מה שרואה באופק, הוא יתאר זאת כפי שזה נראה לאיש הפיקוח - מלמטה, ולא כפי שזה נראה ליושב במטוס - מלמעלה.

כך גם התורה שבאה מהקב"ה, היא אינה פונה אל בני האדם לתאר באזניהם את השמש הנמוכה, ואת הכוכבים הנמצאים אי-שם למטה למטה, שהרי לגבינו אין השמש נמוכה ואין הכוכבים למטה.

מהטעם הזה כינה משה רבינו את צידו המערבי של הירדן: "עבר הירדן" (דברים א/א), כי כאשר היה משה עדיין בצד המזרחי של הירדן, ודיבר על ארץ-ישראל, הוא התבטא "בעבר הירדן", אף על-פי שכאשר אנו - הנמצאים בצד המערבי של הירדן, ואומרים "בעבר הירדן", כוונתנו הפוכה משל משה.

ניתן להמחיש רעיון זה בלוח שעונים במטוס.

אותו צריך להכיר גם הטייס וגם הטכנאי, שניהם צריכים להתייחס אל לוח זה משני משוורים נפרדים לגמרי.

הטכנאי צריך לדעת כיצד בנוי כל שעון ושעון, חלקם מיכניים, חלקם חשמליים, חלקם עשוי ממגנט, חלקם אלקטרוניים, חלקם הידרואליים, חלקם עשוי מקפיצים, חלקם מגלגלי שנים, חלקם מחישנים, חלקם רגישים לקור ולחום, חלקם לרטיבות וליובש, חלקם ללחץ אויר וכדומה, הרי שמקצועו העיקרי של הטכנאי הוא פיזיקה.

לעומתו צריך הטייס לדעת אך ורק מה אומר כל שעון ושעון, כדי לקבל תמונת כללית על המצב, כגון: גובה, מהירות, כיוון, מזג-אוויר, לחץ-ברומטרי, לחות, מצב

המנוע, כמות הדלק, מסכי ראדאר, קשר עם מגדל הפיקוח וכדומה.

מקצועו של הטייס הוא אוירונאוטיקה.

אם הטייס ישאל: "מדוע סליל נחושת נתון בתוך חומצה?" התשובה שיענו לו: "הבט על קצה המחט אשר בצד השני!"

הטכנאי שבעצמו בנה לוח זה, כאשר יהיה באויר, לא יצליח לעשות מאומה בלוח זה, תוך כדי התבוננות במכלול המספרים ותצוגות המופיעים לנגד עיניו. המידע הזורם מכל המערכת יחד, כלל אינו משמעותי לגביו.

מאידך, אם הטייס יראה את חלקיו הפנימיים של לוח הבקרה, הוא לא אמור להבין בהם מאומה, וגם לא ידע כיצד להמשיך את דרכו.

הוא אינו צריך ללמוד פיזיקה וכימיה, הוא רק צריך לדעת שכאשר הקצה האדום של המחט מגיע עד הנקודה השמאלית, סימן שעליו להנמיך, וכשקצה המחט מגיע לצד השני עליו להגביה.

כך יש להתחסם למערכת השמים!

ישנם שני הבטים: האחד מוחלט - מהצד של התורה, כפי שמערכת השמים היא באמת. ידיעה זו נצרכת לחכמי ישראל כדי לקבוע את לוח השנה, את מולד הירח, את שנת החמה, את התקופות ואת עיבור השנה. ידיעות אלה היו לחכמי ישראל מפי משה רבינו.

הידיעה השנייה היא שלנו - לראות ולהתפעל.

מסכת בבא בתרא דף כה/א

רוח צפונית מסובבת את העולם

גם הצפון החשוך נחשב כאחת המחיצות של העולם המוקף מכל ארבעת הכיוונים.

בחודשי החורף הארוכים אין השמש זורחת בקוטב הצפוני כלל, אך אלומות של אור מסתורי עוברות את כל מרחבי הקרח - גלים גלים. כיום מכנים אור זה בשם 'זהר הצפון'. המקרא מכנה את הצד בו זורחת השמש כ"ירוח" ואומר: "סובב סובב הולך הרוח, ועל סביבותיו שב הרוח" (קהלת א/ו). הכוונה לסיבוב השמש.

מתוך פשוטו של מקרא יש לשמש סיבוב משלם, וגם את הצד הצפוני מגדיר המקרא כאחד הרוחות, ובכל זאת טוען רבי אליעזר שלשמש יש שלטון רק על שלשה רוחות, מפני ש"רוח השמש" של הצפון אינו נחשב כשלטון, ואכן למרבית הפלא מגדירים המלומדים את זוהר הצפון בלשון "רוח השמש" [אורורה בוראליס]. היופי המדהים של התופעה מושך אמנם סקרנים רבים, אבל הוא אינו יכול להחשב כעוצמת שלטון של השמש, כפי שהיא משתלטת במקומות החשופים לקרינה רבות-העצמה.

מסכת בבא בתרא דף כה/א

אבותינו הודיעו לנו מקום תפילה

על יצחק ורבקה נאמר: "הוא עומד בזוית זו ומתפלל, והיא עומדת בזוית זו ומתפללת" (רש"י על בראשית כה/כא).

הרי שלא רק באופן עיוני ותאורטי הם בדקו את כיווני התפילה, אלא אף באופן מעשי, הם ניסו זויות אלה ואחרות, ובעמל ועיון הם הגיעו לפיסגת ה"מתפללים".

מאז אדם הראשון, נח, אברהם יצחק ויעקב, וכל שאר המתפללים לדורותיהם, ואחר כך שלמה המלך, שבנה את בית המקדש.

יש להודות להם על שהודיעונו את כיוון התפילה, ולמדונו לאיזה צד להתפלל.

אם לא היתה מסורת מוחלטת בכיוון התפילה, היו הכופרים רואים בעין-רעה לצדד את הפנים לכיוון מסוים, וכאילו למען כבוד ה' היו טוענים: "מלוא כל

אילו מלך בשר-ודם היה שולח את השליח השני, הוא היה צריך לדרוף אחרי הראשון.

אצל הקב"ה לא נאמר: "יוצא אחריו", אלא "לקראתו" - כדי לפגוש ממול את המלאך הראשון באמצע הדרך. חזון זה מלמד שהשכינה בכל מקום. לכן ניתן לשלוח את המלאך השני ממקום אחר, שיבוא לקראת המלאך הראשון.

אצל הקב"ה אין "באמצע התהליך", או "כבר מדאי מאחר", אלא בכל עת ובכל שעה יכול מלאך להפתיע מכל צד, בכל אפשרות ומכל כיוון ולשנות את התהליך.

הדוגמא כאן מדברת על גבולות ירושלים, אך נושא זה רחב וחובק זרועות עולם בכל שטח ושטח. אין מיגבלה, אין מעצור, אין חתימה, אין גזר-דין, אין מחלה סופנית, אין לאחר יאוש - בכל מצב ובכל עת יכול הקב"ה לשלוח מלאך שיעמוד מול המלאך הקודם, יעצור אותו וישנה את התהליך.

בניין ירושלים הוא "אב" שממנו לומדים עקרון זה, שאמנם נכון בכל מקום, אבל נכון שבעתיים במה שנאמר במפורש.

אין צורך להראות זאת לשונאים שלנו המבקשים להצר את ירושלים, די שאנו בעצמינו נדע זאת

מסכת בבא בתרא דף כה/א צד מערב הוא "אור-יה"

הרוח המערבית מסייעה עננים של גשמי ברכה, הגשם הוא גבורותיו של הקב"ה, אין בו למלאכים תפקיד כלשהו, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו - "משיב הרוח ומוריד הגשם" (נושא המבואר בתחילת מסכת תענית ב/א-ב/ב).

הגשמים הינם אחד משלשת המפתחות שאין הקב"ה מפקיד בידי שליח (תענית שם).

על כן צד מערב אשר מול "אור המזרח" הוא "אוריה - האור והאוויר רק של י-ה".

מסכת בבא בתרא דף כה/א גשמי ברכה מהמערב

כותבי המקרא לא נאלצו לשלוח כדורים פורחים עם מכשירי מדידה, כדי להציג את חכמת ה' בבריאה, ועל פי מדידות ומעקבים לקבוע: "מנשמת א-ל יתן קרח - זו רוח מערבית".

ההפך הוא הנכון! השולחים מכשירי מדידה ולומדים את חוקי הטבע, יכולים לבדוק מתוך המקרא אם אכן נכונות הגדרותיהם.

מסכת בבא בתרא דף כה/א "יערוף כמטר לקחי"

כשמש רבינו נפרד מעמו, הוא אמר: "האזינו השמים ואדברה, ותשמע הארץ אמרי פי" (דברים לב/א).

על השמים והארץ מוטלת האחריות לשלם שכר או עונש. הקב"ה צייד אותם בכלים להעניק שכר ולתת עונש.

"יערוף כמטר לקחי" (דברים לב/ב).

"יערוף", מהמלים המתהפכות: "כבש-כשב". "שמלה-שלמה". "יערוף" = "להרעיף", כמו שמרעיפים אהבה וברכה. כלומר: התורה תרעיף שפע ברכה על לומדיה, כמו שהגשם מרבה ברכה בעולם.

"יערוף" = עורף הנמצא במערב, ממנו באים העננים ומרעיפים גשמי ברכה.

המילה "עריפה" היא דו-משמעית, ומשמשת גם לקציצת הראש במכה על העורף: "וערפו שם את העגלה בנחל" (דברים כא/ד. כלי יקר דברים לב/ב). זהו המטר המכה

הארץ כבודו" (ישעיהו ו/ג), ומצטטים את הפסוק: "בכל המקום אשר אזכיר את שמי, אבוא אליך וברכתיך" (שמות כ/כא), ועוד כל מיני העמדות פנים של דרישה לכבד את כבוד ה', בלי הכנות נפשיות וגופניות.

כפי שאנשי השירה הציגו לרבה בר בר חנה לברך ברכת המזון לא במקום שאכל, בטיעון: "ה' שומע את התפילה מכל מקום" (ברכות נג/ב). כשבאמת שבירת מסגרות עומדת מאחורי דרישות כאלה.

מאחר והכיוון הנכון להתפלל אליו הוא נחלת כל האנושות, מאז אבות העולם, לא רק שאין הכופרים מעזים לטעון מאומה, אלא הם בעצמם נאלצים להודות לטבעיות שבה מביעה האנושות את כיוון התפילה, על כן יש לנו להחזיק טובה לאבותינו, כי על דברים טבעיים אין איש מעזי לערער (בן יהוידע).

איש מכל המתפללים הקדמוניים לא עשה זאת כמסורת עיוורת, אלא כל אחד מהם בדק בעצמו את כל מערכת החיים שלו, וכולם הגיעו למסקנה זהה, להתפלל לאותו כיוון.

עובדה זו מלמדת אותנו, שהקב"ה מאשר את התחושות הטבעיות הנכונות שהיו לראשי המשפחות, כשהם צדו את עצמם להתפלל באופן הנכון.

מסכת בבא בתרא דף כה/א אולי השמש משתחוה כעבד?

על שאלה זו ענו החכמים "קשיא"!

בכל זאת נותרנו יודעים שהשכינה במערב, אם כי התבטלה, עדיין נותרה המסורת האיתנה הקובעת עדיפות לצד המערבי - המאסף, ונקרא "הים האחרון" (דברים יא/כד), הוא נקרא "אחרון" כי אליו מתכנס צבא השמים (רבינו בחיי שמות כ/כה).

ההצעה שאולי כבוד השכינה מופיע דוקא מצד מזרח, אינה שאלה שרירותית, מפני שהמזרח הוא באמת סמל ההופעות, והוא סמל ההולדה, ההתחלה וההתגברות (רבינו בחיי שמות כ/כה).

"מי העיר ממזרח שמש" (ישעיהו מא/ב), זה אברהם אבינו - מזרח אור האמונה (שבת קנ"ב).

בנושאים כאלה אין לסמוך על שיקול דעת וסברא, לכן נותרה השאלה ביקשיא, ונותרה מסורת בלתי מעוררת שהשכינה במערב.

כלומר: אם יש הוכחה - נאמץ אותה - "אמת ויציב" אם אין הוכחה - "אמת ואמונה"!

זוהי ה"אמונתך בלילות" - החשוכים, שלא ניתן לראות בהם.

מסכת בבא בתרא דף כה/א מלמד שהשכינה בכל מקום

עקרון זה נלמד ממה שנאמר על הברקים: "ילכו ויאמרו לך: הנוני". (איוב לח/לה).

כיום אוהבים להעלות את כבוד הפיזיקה הקובעת לאור מהירות מוחלטת.

הנה זה כתוב כאן: הברקים אינם כפופים לפיזיקה, ולא למגבלות המרחק והמקום, ומה שלגבינו הוא "כאן ושם", אין לו משמעות במהירות של הברק

מסכת בבא בתרא דף כה/א השכינה בכל מקום

כנאמר: "והנה המלאך הדבר בי יצא", למדוד את ירושלים. "ומלאך אחר יוצא לקראתו", לומר לו לא למדוד, כיון ש"פרזות" - ללא חומה וגבול "יתשב ירושלים" (זכריה ב/ו).

בעוז, "עורף" את קשיות העורף, מעדן ומרכז את טבעם של לומדי התורה (ע"פ ערוך "ערף").
דרכים מגוונות יש למטר לערוף, החל בעצירת הגשמים והבאת רעב לעולם, וכלה בגשמי זעף המביאים נזקים, סוחפים זרעים ואדמה, מעלים נהרות על גדותיהם, גורמים למפולות, וזורעים הרס ומוות. הנה שני הצדדים באותה רוח גשמים מערבית.

מסכת בבא בתרא דף כה/א רוח צפונית מזילה את הזהב

על ידי שמפזרת את ענני הגשם, וברעב צונחים חישי-מהר מחירם של כל מוצרי המותרות, שהזהב הוא סמלם. חיים בתוכנו כיום יהודים הזוכרים, שניתן היה לקבל מטיל זהב בגודל של פרוסת לחם, תמורת חצי פרוסה, אבל גם זה לא היה וגם זה לא היה.
זהו הנאמר: "הזלים זהב מכיס" (ישעיהו מו/ו).
בלשון "זלים" טמונה המילה "נזילה", שבונה הפסלים מזילים זהב מכיסם, וגם לשון "זול", שבעלי הפסלים מזלזלים בנכס שבידיהם ועושים בו שימוש רע.
זה מה שנאמר בתורה: "תזל כטלי", כלומר: הוזלת זהב לפסלים תגרום לרוח צפונית שתביא להוזלת הזהב ולזלזול בו.
זוהי ביקורת על השקעה באילילים מעוצבים ומסוגננים. החינניות של התורה לא דחתה מאז שאבד הקלח על פסלים אלה, ולא נס ליחו של הבוז ששופך הנביא על "הזלים זהב מכיס", מפני שכל בזבוז ממון נחשב כחטא כפול, גם הזמן המיותר שהושקע בלהרויח אותו, וגם בעצם הוצאתו לדברים שאינם מועילים, מפני שהאילילים מתחלפים, וביקורת הנביא לעולם עומדת.

מסכת בבא בתרא דף כה/א רוח צפונית מזלזלת בזהב

רוח צפונית מפזרת את ענני הגשם, ובגללה בא רעב לעולם, כנאמר: "הזלים זהב מכיס" (ישעיהו מו/ו), אלה הם דברי ביקורת על טיפשים המוכנים להזיל זהב מכיסם, ומזלזלים בו על ידי שעושים ממנו פסלים, ובעבירה זו הם גורמים לזהב להיות זול.
כלומר: הם תרמו לעבודה זרה דבר-מה יקר, ועל ידי תרומה זו הם הורידו את מחירה של התרומה, שהזהב הופך להיות זול.
עובדי האילילים לדורותיהם האלילו תמיד בעיקר את השמש, וחיפשו עוד סמלים בהתאם להלך רוחם ומאוייהם, תמיד נחשבה השמש כמלכת כוחות הטבע, וכגדולה מכל האלילים והפסלים, מפני שהיא השליח של הקב"ה להביא את האנרגיה אלינו, ולמרבית הפלא הצד הצפוני שבו ישנה שמש שליטה מזערית, "נגיעה" בלבד, כפי שזה הגדר לעיל, דווקא צד זה מסמל קשר ישיר לעובדי הפסלים התורמים זהב, ומביאים אותו מצד צפון - בזול ובשפע.
הם בוחרים בצד צפון, כי לדעתם אין שם שליטה ל"שמש" - גדול האליהם, והיכן שאליהם אינו שולט ואינו רואה, זהו מקום טוב עבורם, שהרי עובדי האילילים אינם אוהבים את אלהיהם, ובכל מקום מופיעים אלהיהם בלשון: "יראה" (סנהדרין סד/א). מעולם לא נשמע ניסוח: "דמות אהבתו בראש ההר". בלב המאמינים בכוחות הטבע קיימת יראה סמויה מהפתעות, סערות, רעידות אדמה, מפולות, אסונות וכדומה, וכדי לרצות את כל הכוחות השולטים לדעתם בעולם, הם עושים פולחנים שונים ומשונים. בשביל האחד הם משליכים את ילדיהם לאש, להשתיק את השני הם חותכים את בשרם עד זוב דם, ישנם אלילים חלשים

יותר, להם מספיק קצת דם של תרנגול, או להשליך באמצע הלילה אל מאחורי ההר כמה עלי-ירק, בודאי ששמחה גדולה תאחזו במי ש יצליח לעקוף אלהים אחדים, כגון את הצפון בצפון, שאינו חשוף לשמש - אינו רואה ואינו נראה, עליו אפשר לדלג, כאילו בלי כוונה, ולהעמיד פנים שהוא נשכח ולא קיים, "לגנב" את הזהב שלו ולתת אותו לאלהים אחר.

מסכת בבא בתרא כה/א שעירים זו רוח מזרחית

"שעירים" הם 'רסיסים', רסיסי מלקוש דקים כשערה, וכן רוחות המביאות גשם "עלי דשא" = עשבים קטנים ודקים, שרסיסי גשם מועילים להם (אונקלוס, רש"י ואבן עזרא, דברים שם).
"רוח מזרחית באביב מסערת את כל העולם כשעיר!" כמו תיש המסתער על האחו, או על רעהו לנגוח בו, כך מסתערת באביב הרוח המזרחית, מייבשת את שאריות המים, ומורזת את הבשלת הפירות.
הסייף והספר ירדו כרוכים זה בזה (ויקרא"ר לה/ו). כאן בפסוק יש להט של חרב המתהפכת בשכר ועונש באותה מילה.
"שעירים" הם שדים וכוחות שליליים, גם הם מסתערים עלי-דשא והורסים את הצמחיה, על ידי צבא המזיקים הרב הבא עם הרוחות המזרחיות של תחילת הקיץ, החל בטפילי העלים וכלה במכרסמי הגבעול ממעל והשורש מתחת.
כולם מתעוררים לחיים עם נשיבת הרוחות המזרחיות היבשות. כי השדים הם ההפך הגמור של מים (סנהדרין סז/ב). הרוחות המזרחיות היבשות, צוררות בכנפיהן את השעירים המסתערים עלי דשא.
רוחות האביב המזרחיות מעוררות גם את הנחשים, העקרבים, הנדלים ושאר המכוישים משינת החורף, ולקראת האביב כשיש להם בלוטות ארס מפתחות ומלאות, הם נחבאים בין עשבי הדשא, ומשחרים לטרף.
כל זה כלול בנאמר: "כשעירים עלי דשא - זו רוח מזרחית שמסערת את כל העולם כשעיר". כלומר: רוח עוצמתית, כשהיא באה לטובה, אין טובה ממנה, וכשהיא באה לרעה, אין הרסנית ממנה (תוס').
סערת-שעירים נוספת מתחוללת "עלי-דשא", בעקבות הרוחות המזרחיות של תחלת האביב, מתחממים מקני המים ושלוליות החורף מתמלאות ירוקת, רקבובית ותוססת, מעלת בועות, ובעלי-חיים רבים שורצים בה, בגלל מחלות זהומיות רבות שמקורם במי-צחנה עומדים, נחשבות השלוליות כאחת המיפקדות המרכזיות של שדים וכוחות שליליים (חולין קה/ב-קו/א).

מסכת בבא בתרא דף כה/א: כפור מהצפון

אלהיה מתאר באזני איוב את חוקי הטבע, לא כפי שהם נראים לנמצאים על פני האדמה, אלא כפי שהם נראים בתכנית יציאתם, ושאל: מהיכן באה הקרה? היכן הם המחסנים של השתלטות על חום השמש? זו רוח צפונית, המכונה: "מזרים", כי היא מוזרה בכך שהיא פרוצה ואין השמש משמשת לה כדופן, כפי שהיא עושה לשאר הצדדים.
הקטבים הם אכן מחסן של קור, שם נערמים שכבות של עודפי מים בצורת הררי-קרח, שאם הם יפשירו, הם ירוממו את מפלס מי-הים לגובה המסוכן לרוב תושבי הערים הגדולות בעולם.
המלומדים כבר הספיקו גם לגלות ש"מחסן" הקור, אכן מנדב זרמי אויר ומים קרים לאזורים אחרים בעולם,

ובכך מתיצבת הטמפרטורה העולמית. ממש כפי שהדבר מוגדר בספר איוב: "וממזרים קרה", על פי הסברם של המפרשים שם.

מסכת בבא בתרא דף כה/ב

לא הוגשמה רוח דרומית מאז החרבן

חרבן בית המקדש נתן את אותותיו בכל התחומים, גם החומריים וגם הרוחניים. הז"ל מונים רשימה של הפסדים ונזקים שנגרמו מאז חרבן בית-המקדש, וכל זמן שבית המקדש היה קיים, ורמתם הרוחנית של עם ישראל היתה גבוהה, נתנה ברכת ה' את אותותיו גם בתוצרת החקלאית, הפירות והירקות היו גדולים, מתוקים ומבריאים (כתובות קיא-קיב, ובסוטה מז-מח).

מיום שחרב בית המקדש, נחסרו בעולם ברכות רבות, האחת היא שלא היה גשם ברוח דרומית, והרי גשם חמים הבא ברוח הדרומית, מזרז את הצמיחה, וגורם לפירות להיות שמנים, עסיסיים, מתוקים ובריאים. כמו-כן כאשר ישנה רוח דרומית, אין הגשם מורכב ממים מזוקקים בלבד, אלא האבק המדברי שמעורב בו, מוסיף הרבה יסודות וחומרים טבעיים המועילים לצמח ובריאים לאדם.

מאז החרבן הפסדנו ברכה זו, ככתוב: "ויגזר על ימין - ורעב, ויאכל על שמאול - ולא שבעו" (ישעיהו ט/ט). כלומר: היבול החקלאי דליל ולא משביע. אחת הסיבות לרעב זה היא בגלל שרוח דרומית אינה מורידה גשם.

הקשר בין עצירת גשמים דרומיים לחרבן הבית, הוא בגלל שעל פי חוקי הטבע, הדרום הוא מדברי, ולא אמור להיות לו כל קשר לגשמים, אלא שכל זמן שבית המקדש קיים, אין לחוקי הטבע דריסת כף רגל בארץ ישראל, שהרי בית-המקדש הוא הגורם לשפע ומקור כל הברכות (במ"ר א/ג).

בגלל עבודת המקדש נספחים חומרים מזינים מהדרום אל מי הגשם.

אבל מיום שחרב בית המקדש, אין הגשמים יורדים מ"אוצר טוב", אלא רק על פי חוקי הטבע הבסיסיים, ממילא אין בפירות תכונות על-טבעיות.

מאז החרבן יורדים רק גשמים פשוטים, הבאים מאחת השכבות הנמוכות שבהן מרחפים העננים, אך לא מהשמים! - מהיכן שבאה הברכה.

גשמים פשוטים וטבעיים מצמיחים פירות מיימים, פשוטים, מצומקים, דלים וכחושים, חסרי עסיס ובריאות.

כשחוטאים עוד, חלילה, אז לא ירד גשם כלל, אפילו לא גשם טבעי ודליל, מפני שמחזור המים בעולם כפוף לקיום התורה על ידי בני ישראל.

בזמן שישראל עושים רצונו של מקום, הם "מחברים" אל הארץ, וחיים בה על פי חוקי ה', אזי גשמים יורדים מאוצר טוב.

בזמן שישראל רואים את ארצם ככל הארצות, ותמורת משכורת ותנאים גשמיים, יהיו מוכנים לעזוב אותה, אזי אמנם יורד להם גשם בכל מקום שבו הם נמצאים, אפילו בארץ אויביהם, אלא שאין גשמים יורדים מאוצר טוב, רק גשם פשוט יורד בכל ארצות הגולה, שגם בו ישנה ברכה, אך לא ברכה על-טבעית.

לגשם המיוחד מה"אוצר-הטוב" ישנם תנאים!

ירידת הגשם אינה כפופה לחוק כלשהו.

המשליך חפץ מידיו כלפי מטה, אינו נחשב ל"מאמין בחי עולמים" שיפעיל את כל המשיכה, כי חוק זה קבוע ועומד. הרוצה לנקות לכולך בסבון ובורית, אינו נחשב ל"מאמין בחי עולמים" שקבע את חוקי הטבע, אלא נחשב כ"מכיר את חוקי הטבע", אשר "ששים ושמים

לעשות רצון קונם", ולא ישנו את תפקידם. אבל הזורע וממתין לגש, הוא מאמין!

הגשם שונה משאר חוקי הטבע, הוא יורד בכל פעם מחדש, על-פי מאזן הזכויות והחובות, ומשפיע ברכה לאדמה, אך ורק בגלל שהקב"ה - הנאמן לא יפר את הבטחתו להוריד גשם לעולם (מהר"ץ חיות על תענית ח/א).

חוקי הגשם המורכבים והנעלמים, אינם כפופים אלא אך ורק לרצון ה'.

בכל חוק טבע אחר, אם יחזרו שנית על אותה פעולה, כשכל התנאים סביב יהיו זהים, תחזור התגובה בדיוק באותו אופן, ללא התחשבות ברמתם הרוחנית של עושי הפעולה. בגשם אין הדבר כן, אלא הוא מתחשב במאזן הזכויות והחובות של התושבים, שהגשם אמור לרדת בגבולם.

אין צורת הגשם ואופיו חוזרים על עצמם. על כן קבעו הז"ל: "אין גשמים יורדים אלא בשביל בעלי אמונה" (תענית ח/א). רק בזכותם יורדים הגשמים שהם הנאמנות של הקב"ה, שאותה הוא מעניק לנאמנים עלי אדמות (נתיב האמונה למהר"ל עמ' ר"ו).

מסכת בבא בתרא דף כה/ב

עשירות בצפון

יש כאן אבסודר. החכם יכול להסתדר ללא העשיר הרבה יותר טוב משיכול העשיר להסתדר ללא החכם, ובכל זאת "רוח צפונית עם כולם", החכם משחר אל פתחו של העשיר, יותר משהעשיר עושה זאת לחכם, אין זאת מפני שהחכם אינו די חכם לכבד את מעמדו, אלא העשיר אינו די חכם לבקש את החכמה, כנאמר: "יִהְיֶה חֶכְמָתָא לְחַכְמִין" (דניאל ב/כא).

לחכם יש בית מלא ספרים והוא רוצה עוד (בר"ר ז/ג), ואילו לכסיל יש בקושי ספר אחד, עוד מבר-המצווה שלו, ולמרביית הפלא, אפילו את האחד הזה הוא אינו פותח.

כבוד העשיר גדול מכבוד החכם, כי "רוח צפונית עם כולם" מצרפת את העשירים אל החכמים, וזה מפחית מאיכות החכמה, כי יש לה שותפים שלפעמים אינם חכמים, בעוד שהחכם כלל אינו שותף בנכסי העשיר.

מסכת בבא בתרא דף כה/ב

הרוצה שיעשיר - יצפין

יצפין עצמו מעיניהם הרעות של קנאים צרי-עין. זהו ה"צפון-ברך" מההגדה של פסח! כלומר: הצפן עצמו זוכה לברך ולברכה.

על הקרבן נאמר: "וְשִׁחַט אֹתוֹ עַל יָדְךָ הַמִּזְבֵּחַ צִפְנָה" (ויקרא א/יא). אלה שלושת היצרים שצריך לשחוט:

א - "על יָדְךָ" - נשים.

ב - "הַמִּזְבֵּחַ" - אכילה.

ג - "צִפְנָה" - ממון.

"מְזוּיָנוּ מְלֵאִים מְפִיקִים מִזֶּן אֵל זֶן, צֹאנֵנוּ מְאֲלִיפֹת מְרַבְּבוֹת בְּחוּצוֹתֵינוּ: אֶלּוּפֵינוּ מְסַבְּלִים אֵין פְּרָצִי", למה? בגלל: "וְאֵין יוֹצֵאת", כלומר: נחבאים ולא מנקרים עינים. ממילא "וְאֵין צְנָחָה בְּרַחֲבֵיתֵנוּ!" (תהילים קמד/ג-ד).

מסכת בבא בתרא דף כה/ב

הרוצה להחכים והרוצה להעשיר

שלחן הזהב של בית המקדש, מלמד על עשירות, העשיר יכול להזמין עניים לאכול איתו, ובכך הם נחשבים כסמוכים על שלחנו, ומחדיר אל לבבו להשכיל להשתמש בתבונה בעושר שהקב"ה יעניק לו, ובונה לעצמו כלים

טעות שתלמידים צעירים עלולים לשגות בה, ולחשוב שכדי להגיע לפסגות בתורה, אין צורך לוותר על השאיפה לממון רב, והם טועים שאפשר לשלב בין שני הדברים הללו, ולהתקדם בשתי החזיתות בעת ובעונה אחת. הולכים לישיבה ופוזלים לפיננסים.

טעות זו שוללים החכמים, כשהם מציגים את שני הסמלים הנמצאים בשני מקומות נפרדים בבית המקדש, שאי-אפשר לעשות עבודה בשניהם יחד.

ממילא הסובר שתוך כדי עליה בתורה, אפשר להשקיע גם "חצי-ראש" בעסקים, אם הוא באמת יהיה עשיר או לא, איש אינו יודע, אבל הוא יגלה שחבריו לישיבה הפכו להיות תלמידי חכמים, והוא נותר רק מצטט חצאי מאמרים מעורפלים.

זה מה שאמר שלמה המלך: "הולך אל דרום, וסובב אל צפון, סובב סובב הולך הרוח, ועל סביבתיו שב הרוח" (קהלת א/ו). כלומר: התלמיד שבא לישיבה ללמוד תורה, הוא "הולך אל דרום" - להחכים. אבל טועה לעשות סיבוב קל ב"צפון" ועושה לעצמו מדי פעם הפסקה כדי להתעשר, לבסוף הוא יגלה שכל ה"סיבובים" שלו היו סביב ה"רוח" וההבל. חכמה ודאי שלא תהיה לו, ועושר? כנראה שגם לא! (משלי ח"ח).

הכתובת של העושר אינה בישיבה, ובודאי שלא אצל העצלנים העושים חצאי דברים, והרי עבדי העושר אינם יכולים להיות עצלנים.

מסכת בנא בתרא דף כה/ב

מתוך שמחכים - מעשיר

העשיר והחכם עוזרים זה לזה ומשלימים זה את זה, אבל באמת זקוק העשיר לחכם, יותר משהחכם זקוק לעשיר.

העשיר אינו יכול לחיות בעולם חסר מטרה ותכלית, והחכם הוא זה שמאיר לו את הדרך.

החכם זקוק פחות לעשיר, ויכול לצלוח את החיים בלעדיו, הרבה יותר יעיל ממה שיצליח העשיר לשרוד בעולם שאין בו חכמים.

את זה רואים באופן ברור מהמנורה והשולחן.

המנורה - סמל החכמה מאירה את השלחן, והשלחן - סמל העשירות אינו נותן מאומה למנורה!

לכן לעולם יזרים - כל אחד ואחד. גם מבקשי החכמה וגם מבקשי החיים הנוחים שהעשיר יכול

להרשות לעצמו, כולם יעשו את חייהם יותר נוחים, יותר יעילים ויותר מועילים, אם הם ישקיעו את עצמם בחכמה, ואיש אינו צריך לדאוג יתר על המידה לעשירות, מדוע? שמתוך שמתחכם בתורה, העושר הנפשי שלו מלא, והוא שרוי בשמחה מתמדת, על פי ברכה מיוחדת של נותן התורה, הוא גם מתעשר בעושר פיזי, שנאמר: "אורך ימים בימינה, בשמאולה עושר וכבוד" (משלי ג/טז).

מהרש"א.

התורה מעניקה עשירות אמיתית, שאינה באה לידי ביטוי בכססים המוצגים לראווה, ובהון רב ומנקר עינים, אלא

"איזהו עשיר? השמח בחלקו" (אבות ד/א).

איש מלומדי התורה אינו עתיד להיות עני מרוד שאין לו לחם לאכול ולא בגד ללבוש, וממילא אינו יכול להשלות את עצמו שהוא "עשיר" מפני שהוא "שמח בחלקו", שהרי חלקו דל ועלוב, וזה נחשב שאין לו חלק!

אך תלמיד חכם שאין לו יותר מדי דרישות, ומסתפק בתנאי קיום בסיסיים, המאפשרים חיים נורמליים, כפי שבקש יעקב אבינו: "ונתן לי לחם לאכול, ובגד ללבוש

ושבתי בשלום אל בית אבי" (בראשית כח/כא).

אם בנוסף לכך הוא גם חכם בתורה, חכמתו תלמד אותו להסתדר עם מה שיש לו ולשמח בו, כנאמר: "החכמה תחיה בעליה" (קהלת ז/יב).

נפשיים מתאימים של רחב-לב ונדיבות, יש לו את מירב הסיכויים שהקב"ה אכן יפקיד בידיו ממון רב, כדי לעשות בו דברים מועילים.

המנורה המאירה בבית המקדש היא בדרום, והרי המנורה מלמדת על חכמה, והיא מאירה את פני החכם (קהלת ח/א).

את הנאמר: "ליהודים היתה אורה" (אסתר ח/טז).

ביארו חז"ל: "אורה" - זו תורה (מגילה טז/ב). המנורה מורה על החכמה, כי בכל יום ויום צריך היה הכהן לסלק את כל שאריות הפתילה והשמן, ולתת שמן ופתילה חדשים, מבלי להשתמש בפתילה מפויחת ובשמן עכור!

אלה הם חוקי החכמה - להסיר כל פסולת! הרוצה ללמוד תורה, מבלי שיסיר תחלה את דעותיו הקדומות ותפיסות העולם האישיות שלו, התורה לא תצליח בידו, כי תנאי ראשון בחכמת התורה היא לסלק כל נגיעה אישית ודעה קדומה (משנ"כ דברים ה/כה. בסוף מסכת מנחות ערכנו קונטרס נפרד: "שבח מנורת המקדש", המרחיב לבאר את הקשר שבין אור המנורה לאור התורה, מזווית אחדות).

המסיט את פניו אל עבר המנורה ומפנה את מבטו ומגמתו אל אור התורה שהיא מסמלת, יזכה לחכמה. המפנה את אישיותו אל שלחן הזהב והעושר, גם כן עשוי להצליח, אבל המבקש את שניהם, לא יצליח לא בזה ולא בזה!

את שתי הסגולות גם יחד לא יכול איש לאמץ, מפני שאם "מקומו בדרום", הוא אינו בצפון, ואם "מקומו בצפון"

הוא אינו בדרום (מ"מ-ד 23).

פער מהותי ישנו בין שני הדברים הללו. את חכמה יכול להשיג כל אחד ואחד, ואפילו אם רבבות יסתערו על היכלי החכמה, יצליחו כולם להיות חכמים מופלגים, כי חכמת האחד אינה על חשבון משנהו. אבל חוקי העושר

אינם כן.

משמעות העשיר היא בכך שהוא מעל כולם - בודד ויחודי, עשיר ביחס לשאר בני האדם שאינם עשירים ועל חשבונם

בא עשור.

על כן שוק זה חייב להיות דליל, והחוקים בו אכזריים, נוקשים ודורסניים.

מתוך אלפי מתמודדים, מצליחים בודדים להעפיל לפסגת העושר, אבל אם יהיו עשירים מופלגים רבים, לא תהיה

כל משמעות לעשרם, אלא הם יהפכו להיות רגילים, שמתוכם יבלטו כמה עשירים יותר מופלגים.

העשיר אינו יכול לאכול זהב, הוא צריך לאכול לחם שהאיכר זרע וקצר בעמל רב, הנחתום יגע לטחון ללוש ולאפות.

העשירים לא יסכימו להשקיע שעות ארוכות בעבודה מפרכת זו. על כן מי שהחליט להשקיע את חייו בעשירות, צריך לשקול את צעדיו בזהירות ותבונה, מתוך ידיעה

שאלפי מתחרים ישנם מכל צד, שיפתיעו בכל דרך אפשרית. חלקם אינם פחות חכמים ממנו, וחלקם האחר

הינם גם יותר אכזריים ממנו, שלא יבחרו להפיל אותו בדרכים לא ישרות.

כל מתחריו שואפים להגיע אל המעמד שרק בודדים נמצאים בו.

מסכת בנא בתרא דף כה/ב

סימנן: שלחן בצפון ומנורה בדרום

החכמים טרחו להציג סימן המסמל את הצפון וסימן נוסף המסמל את הדרום, למרות שבדרך כלל יש לעשות

סימנים לדברים מורכבים ומסובכים, שללא סימן יהיה קשה לזכור אותם, ואילו שני הדברים - "עושר בצפון

וחכמה בדרום" הם דבר פשוט וברור, ובכל זאת הציגו את המנורה והשלחן של בית המקדש כסימן, כדי לעקור

אמנם אין עונש מוות על חטא זה, אך כיוון שכולנו חשופים ללא הרף לפגעים רבים על כל צעד ושעל, באוכל, באויר ובכל מקום אורב לנו צבא-פגעים רב ועצום, וללא שמירה מעולה וקפדנית של ההשגחה העליונה, אפסיים הסכויים לשרוד את מלחמת החיים. מבואר כאן מה הן העבירות העלולות לסלק מאיתנו את השמירה, ולהשאיר אותנו חשופים לגורל העיוור, שאז חי-שקל יבוא המות באין-ספור אפשרויות.

ודאי שלא העץ הגדוע רודף אחר גדעו ולא הגדם היכה בראשו, אלא המוות בא עליו באופן שיועדת-חקירה/ הבדוקת רק את מה שנראה לעינים, תטען שאין כל קשר בין גדיעת העץ לבין גדיעת חייו, אבל כאן זוכים אנו להציץ אל עברו הפנימי של מסך חוקי החיים.

יש על כך רמז בפסוק: "נוצר תאנה יאכל פריה" (משלי כז/יח), ומי שאינו שומר על עצי הפרי, אינו זכאי לאכול פירות (עיון יעקב ב"ק צא/ב).

סכם רבא בר רב חנין באזני רב יוסף: אני איני קוצץ את הדקלים, אבל כבודו, אם נח לך, קצץ! אני מסכים לכך בלב שלם.

רבא לא הציע לרב יוסף לוותר על החיים כדי לזכות בסלסלת תאנים, אלא שאם רב יוסף סבור שנוקים כאלה הם חלק מאחריות בעל הדקל, ולפי דעתו חייב בעל הדקל לסלק את אופני הנוק הללו, אם כן לשיטתו ישנה מצוה לקצץ, ועל פי הכלל: "שומר מצוה לא ידע דבר רע" (קהלת ח/ה), לא תאונה לרב יוסף כל רעה, אם יקצץ את העץ בשליחות רבא (עץ יוסף).

גם כאשר הוא זקוק פעם להוצאה כספית בלתי צפויה - יותר ממה שמצוי בידו, זכות התורה תעמוד לו, שגם מקרי-חרום כאלה הוא יצליח לצלוח בשלום, ולא יהיה זקוק להגיע לידי מתנת בשר-ודם ולא לידי הלואתם, כי אם להסתדר מתוך ידו המלאה, הפתוחה, הקדושה והרחבה של הקב"ה.

כל זאת רק עד שמגיעים לדרגה של צדיק מופלג ובוטל בחכמה ביותר. אך מי שמתעלה עוד ועוד בתורה, עד שהוא הופך להיות רוחני לגמרי, ולנגד עיניו אין לו את טובתו האישית כלל, אלא הנושאים הגשמיים היחידים שמעניינים אותו הם אך ורק רווחת הציבור, אזי מעבירה ההשגחה העליונה אליו סכומי כסף גדולים, של עזבונות, תרומות, ירושות וכדומה, כדי שהוא יהיה אחראי להעביר אותם ליעוד חיובי, מתוך שהציבור רוכש בו אמון, ויודע שגם כספים גדולים אינם מעבירים אותו על דעתו (מגילה יב: "הצדיק זוכה בנכסי הרשע").

מסכת בבא בתרא דף נו/א

אסור לקצץ עצי פרי

איש צעיר שקראו לו: 'שיכחת-ברי', כך שמו (רש"י), ולא היה בן של רבי חנינא, שהרי מביתו לא עלולים לצאת כאלה טעויות. האיש 'שיכחת-ברי', כשמו כן הוא, שכח ונכשל באסור לקצץ עצי פרי, ונפטר צעיר. הסיבה למותו בטרם-עת לא היתה אחרת, אלא בגלל שהוא קצץ עץ-תאנה בלא זמנה.

נושאים אלה על פי סדרת הדף היומי

נלקחו מתוך סדרת הספרים:

"שיעורים בהגדות חז"ל"

על פי סדר הספר "עין-יעקב"

תשעה-עשר חלקים.

אפשר להשיג אצל:

משפחת גבהרד

רח' משך-חכמה 35

מודעין עילית. מיקוד 71919

טלפון 08-97 44 666

מבצע על כל הסדרה: משלוח עד הבית!

"המשלוח עלינו"

לזיכוי הרבים מצוה להפיץ דף זה,

כהקדמה לשבוע של הדף היומי העולמי

